CONGRESUL AUTORITĂŢILOR LOCALE DIN MOLDOVA
str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr.391 din 16 noiembrie 2026

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
secretariat@midr.gov.md
Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md
copie:
Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

AVIZ
la proiectul Ordinului viceprim ministrului, ministrul infrastructurii și dezvoltării regionale cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Arhitectural-Urbanistic Național

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova nr. 12-6557 din 10.11.2026, privind promovarea spre expertizare a proiectului Ordinului viceprim ministrului, ministrul infrastructurii și dezvoltării regionale cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Arhitectural-Urbanistic Național, și expune următoarele.

1. Proiectul vizează direct autoritățile publice locale, în special prin: avizul general asupra planurilor urbanistice generale, zonale și de detaliu condiționează aprobarea lor de consiliul local, iar neîndeplinirea recomandărilor din avizul general atrage nulitatea deciziei consiliului local (art. 56 alin. (2) și (3) din Cod). Consiliul este, în plus, instanța ministerială prin care autoritățile publice locale pot contesta avizul general (art. 56 alin. (4)).

Atragem atenția că, CALM nu figurează printre autoritățile și organizațiile ale căror obiecții sunt consemnate în Sinteză, iar nota de fundamentare (pct. 6) nu menționează consultarea autorităților publice locale.

Solicităm ca propunerile și solicitările menționate *infra* să fie introduse și luate în considerație de autor în Sinteză și la expertizarea juridică a proiectului de către Ministerul Justiției.

2. Pct. 13 stabilește că Consiliul este format din specialiști atestați și din reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale, ai instituțiilor de învățământ superior și ai asociațiilor obștești din domeniu. Autoritățile publice locale sau structurile reprezentative ale acestora nu sunt menționate, deși Consiliul examinează contestațiile pe care le depun autoritățile locale (pct. 15.2), documentațiile lor de urbanism (planuri urbanistice generale, zonale și de detaliu, pct. 15.2.1–15.2.3), strategiile și studiile de dezvoltare urbană, de mobilitate și de locuire (pct. 15.1.3) și, la solicitarea lor, proiectele amplasate în zonele istorice și centrale ale localităților (pct. 15.5).

În Sinteză, Ministerul indică, pentru comisii și consilii consultative, pct. 8 subpct. 2) din Regulamentul Ministerului, care permite antrenarea reprezentanților autorităților administrației publice locale (sinteza citează Hotărârea Guvernului nr. 960/2017, iar preambulul ordinului – nr. 690/2017), proiectul nu folosește însă această antrenare. **Componența nominală se aprobă ulterior, printr-un ordin separat, fără criterii de selectare.**

Prin urmare, **solicităm**:

1.1. Rezervarea în Consiliu a cel puțin trei locuri pentru reprezentanți ai autorităților publice locale (arhitecții-șefi sau specialiștii delegați de aceștea din municipiul Chișinău și municipiul Bălți, precum și un specialist în domeniu dintr-o unitate administrativ-teritorială de nivelul întâi, desemnat la propunerea asociației reprezentative a autorităților publice locale);

1.2. Consacrarea în Regulament a regulii de la pct. 1.1. și a criteriilor de selectare;

1.3. Consacrarea în Regulament a obligației de abținere a membrilor din autoritatea publică locală ale cărei documentații sunt examinate.

2. Autoritatea publică locală poate aproba documentația de urbanism numai după îndeplinirea propunerilor și recomandărilor din avizul general, iar neîndeplinirea lor atrage nulitatea deciziilor consiliului local privind planurile urbanistice generale și zonale și planurile urbanistice de detaliu finanțate din fonduri publice (art. 56 alin. (2) și (3) din Cod). O contestație netranșată la timp blochează, în fapt, aprobarea documentației locale. Codul nu stabilește termene pentru contestare și soluționare.

Potrivit Sintezei, procedura de contestare este reglementată de Capitolul V din Regulamentul privind emiterea avizului general (Ordinul nr. 11/2025). Regulamentul de față nu stabilește termene proprii: ședințele ordinare se convoacă „în funcție de necesitate” (pct. 22), cele extraordinare la inițiativa președintelui sau a membrilor (nu a autorității locale), examinarea se face „cu respectarea termenelor prevăzute de actele normative aplicabile” (pct. 22.1), ședința se amână dacă autorul proiectului nu poate participa (pct. 33), iar ședința repetată în lipsă de cvorum se convoacă în 5 zile (pct. 31), fără ca Regulamentul să spună în ce termen, în total, se examinează contestația și se comunică rezultatul. Pct. 42 prevede numai publicarea proceselor-verbale și recomandărilor pe pagina Ministerului.

Solicităm:

2.1. Stabilirea expresă, în Regulament sau prin trimitere precisă la Capitolul V din Ordinul nr. 11/2025, a termenelor de examinare a contestației de Consiliu (de exemplu, în cel mult 15 zile lucrătoare de la înregistrare), de adoptare a deciziei de către organul central de specialitate și de revizuire a avizului de către emitent;

2.2. Dreptul autorității publice locale de a participa, personal sau online, prin arhitectul localității sau prin reprezentantul desemnat, la examinarea contestației și de a prezenta explicații, la fel ca emitentul avizului;

2.3. Comunicarea în scris a opiniei Consiliului, a deciziei și a motivelor către autoritatea publică locală interesată, în 3 zile lucrătoare, pe lângă publicare;

2.4. Dreptul autorității publice locale interesate de a solicita o ședință extraordinară pentru contestație;

2.5. Precizarea că perioada contestării nu se include în termenele impuse autorității publice locale (de exemplu, termenul de 45 de zile pentru corectarea documentației, art. 57 din Cod).

3. Avizul general este emis de o instituție din subordinea Ministerului, prin comisia instituită prin ordin (art. 56 alin. (1) și (1^1) din Cod), iar contestația se examinează de Consiliul instituit în

cadrul aceluiași Minister, cu componență aprobată prin ordinul ministrului și cu reprezentanți ai autorităților centrale, apoi decide Ministerul. Pct. 37 și 38 obligă membrii să se abțină numai dacă au fost autori, coautori, verificatori, beneficiari sau investitori ori dacă autorul este o persoană apropiată sau afiliată. **Nu se cere abținerea membrilor care au participat la emiterea avizului contestat, a angajaților instituției emitente sau a persoanelor din subordinea ei.**

Pentru independența reală a mecanismului de contestare, regula trebuie extinsă și aplicată în mod corespunzător.

Solicităm completarea pct. 37–38 cu obligația de abținere a membrilor Consiliului care au semnat sau au participat la examinarea documentației în comisia care a emis avizul contestat, ori sunt angajați ai instituției emitente, de la examinarea și votarea contestației respective.

4. Art. 8 alin. (1) din Cod limitează competența Consiliului la acțiunile de interes național și regional. Pct. 15.1.2–15.1.5 din Regulament vizează „studii de fezabilitate aferente documentațiilor de urbanism", „studii și strategii de dezvoltare urbană, de mobilitate urbană, de impact și de locuire" și „caiete de sarcini pentru concursuri de soluții", fără limitarea la interesul național sau regional, iar pct. 25, 29 și 35 se referă, în general, la „proiectele documentațiilor de urbanism", care se examinează „de regulă, la etapa finală, înainte de prezentarea spre aprobare" și se consideră „coordonate" prin consemnarea concluziei în recomandarea Consiliului. Citite împreună, aceste prevederi pot fi interpretate ca instituind o etapă suplimentară obligatorie înaintea aprobării documentațiilor locale, care nu există în Cod: aprobarea se face de consiliul local după avizare și consultare publică (art. 51 alin. (5)), iar examinarea colegială a soluțiilor de importanță locală aparține consiliului arhitectural-urbanistic local (art. 9).

Sinteza consemnează o obiecție similară privind efectul juridic al „coordonării" (pct. 35), iar textul proiectului păstrează formularea.

Solicităm:

4.1. Precizarea la pct. 15.1 că **atribuțiile se exercită numai pentru obiectivele și documentele de interes național sau regional**, iar pentru cele locale – numai la solicitarea autorității locale;

4.2. Precizarea la pct. 25, 29 și 35 că examinarea documentațiilor locale de urbanism de către Consiliu se efectuează numai în cazul contestării avizului general sau la solicitarea autorității locale și că „coordonarea" nu constituie o etapă obligatorie înaintea aprobării de către consiliul local.

4.3. Utilizarea consecventă a noțiunii de „opinie" a Consiliului (art. 56 alin. (4) din Cod) în pct. 15.2, 34 și 39.

5. Pct. 26 impune depunerea documentelor la subdiviziunea Ministerului responsabilă de managementul documentelor în original și copie, ceea ce, pentru contestațiile autorităților publice locale, înseamnă transmitere pe suport de hârtie la Chișinău, deși cererile în materie de urbanism se depun, potrivit Codului (de exemplu, art. 102), în formă electronică prin SIA GEAP.

Pct. 32 cere ca proiectul să fie prezentat de arhitectul-șef al proiectului, ceea ce pentru autoritățile publice locale care angajează proiectanți externi, poate crea dificultăți. Regulamentul nu spune că examinarea contestațiilor și a solicitărilor autorităților publice locale este gratuită, deși avizarea documentației de urbanism se efectuează fără taxe (art. 51 alin. (4) din Cod).

Solicităm:

5.1. Depunerea electronică a contestațiilor și a documentelor, fără original pe hârtie;

5.2. Prezentarea contestației și de către arhitectul localității sau de către reprezentantul autorității publice locale;

5.3. Precizarea că examinarea contestațiilor și a solicitărilor autorităților publice locale se face fără taxă.

6. Ordinul intră în vigoare la data publicării și abrogă Ordinul nr. 167/2022, iar componența nominală a Consiliului se aprobă printr-un ordin separat, ulterior (Ministerul a respins, în Sinteză, propunerea Agenției Proprietății Publice de a aproba componența simultan). Proiectul nu stabilește ce se întâmplă cu contestațiile și solicitările aflate în curs, nici cine le examinează între abrogarea vechiului regulament și aprobarea noii componențe.

O pauză în funcționarea Consiliului ar bloca, în raport cu art. 56 din Cod, aprobarea documentațiilor locale contestate.

Solicităm o normă tranzitorie potrivit căreia contestațiile și solicitările depuse înainte de intrarea în vigoare se examinează potrivit noului Regulament, fără reluarea termenelor, iar Consiliul în componența existentă își continuă activitatea până la aprobarea componenței noi, în cel mult 30 de zile de la intrarea în vigoare a ordinului.

7. Semnalăm următoarele inadvertențe:

7.1. Nota de fundamentare (pct. 4.1) afirmă că proiectul „nu implică instituirea unor mecanisme administrative noi", deși Regulamentul reglementează procedura contestațiilor autorităților publice locale. **Solicităm** completarea notei cu evaluarea impactului asupra autorităților publice locale și cu indicarea consultării lor (pct. 6);

7.2. Pct. 22.1 trimite la „termenele prevăzute de actele normative aplicabile", deși Codul nu stabilește termene pentru examinarea de către Consiliu, deci **trimiterea necesită a fi precizată** (pct. 2.1. din prezentul aviz);

7.3. Preambulul ordinului trimite la Hotărârea Guvernului nr. 690/2017 (Regulamentul Ministerului), iar Sinteza - la Hotărârea nr. 960/2017;

7.4. Necesită corectarea erorilor de redactare: „instituțiilor de învățământ superioar" (pct. 13); „din Legii integrității nr. 82/2017" (pct. 11.2.2); „propunerilor supuse votării" în loc de „propunerile supuse votării" (pct. 11.1.5 și 11.2.4).

Finalmente, CALM solicită luarea în considerație a solicitărilor și observațiilor sus-menționate, care sunt critice pentru autoritățile publice locale și colectivitățile locale.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Ex.: Igor Cristal, expert CALM, consilier de stat de clasa I